

De Omloper van Aardenburg

In de Middeleeuwen bestond er een 'boek' waarin de ligging en grootte van alle percelen binnen de Vesten beschreven stond. Dat had een speciale naam: de 'Omloper'.

Deze folder beschrijft de Omloper als wandelroute rondom Aardenburg met een lengte van circa 7 km over goed begaanbare verharde en onverharde (schelpen) paden. Onderweg is een mix van natuurelementen te zien gedrapeerd in het landschap op historische bodem.

De route voert langs drie middeleeuwse verdedigingslijnies, waarvan de contouren op de overzichtskaart zijn ingetekend. Recentelijk werd op diverse plaatsen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Daarover is uitgebreide informatie te vinden in het Archeologisch Museum.

Verkorte route

Er zijn twee afkortingen in de route op de kaart aangegeven waardoor het mogelijk is een kortere wandeling te kiezen.

Eigen Wijs Landschap

Deze Omloper maakt deel uit van het project 'Eigen Wijs Landschap', welke is opgezet om de wensen, ideeën en behoeften van de bewoners in o.a. West Zeeuws Vlaanderen over hun 'groene' omgeving te realiseren.

Natuurleerpad

Een speciale wandel- en speurtocht bedoeld voor gezinnen en (groepen met) kinderen van 8 tot 12 jaar, laat hen natuur zien en beleven. In de VVV-folderpost zijn er tegen een kleine vergoeding leuke boekjes met informatie over diverse natuuronderwerpen en Aardenburgse geschiedenis te verkrijgen.

Poëzie in Aardenburg

In Aardenburg is in de loop der jaren een poëzieroute gecreëerd door op diverse plaatsen panelen met een grote variëteit aan gedichten op te stellen. Om met de woorden van Peer van Meer (onze stadsdichter) te spreken: 'Een dagje Aardenburg, daar kikker je van op'. De Omloper voert langs een deel van deze projecten. De Stichting Cultureel Aardenburg, probeert de belangstelling voor kunst en cultuur te bevorderen.

Zie voor meer informatie over culturele evenementen:
www.cultureelaardenburg.nl



 Themaroute Zeeuws-Vlaanderen
7 km

De Omloper van Aardenburg

Een natuurlijke Omloper in een historische omgeving



Knooppunt 36

← 38

→ 37

€ 1,50

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Dit project is mede mogelijk gemaakt door subsidie vanuit het Nationaal Landschap Zuidwest Nederland

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C011996

Provincie Zeeland

Rabobank

NATIONALE POSTCODE SLOTERIJS



De Omloper van Aardenburg



Objecten langs de route (start Markt)

A) De naam van hotel-restaurant **'Rudanna Castra'** herinnert aan de tijd dat de Romeinen hier een versterking (castellum) bouwden (175-300 na Chr.). Het lag op de kruising van een weg richting Brugge met een riviertje dat vermoedelijk Rudanna of Rodanna heette en in zee uitmondde.

B) De oorspronkelijke **'Vleeshouwerstraat'** liep na de brug over de poort-watergang ('Stinbrug', vermoedelijk zo genoemd vanwege een nabije vuilstortplaats) meteen oostwaarts. Nu volgt de 'straat' een deel van de 17e eeuwse omwalling.

C) Het **Driebekje** doorsnijdt een glooiend gebied ten oosten van het Oostelijk Bolwerk (De Punt) en de noordelijke wal (Schapersdijkje) uit de periode van de middeleeuwse versterkingen. Zoals op meerdere plaatsen in Zeeland wordt in dit gebied door Stichting Het Zeeuwse Landschap een reservaat beheerd om unieke, zeldzame en aansprekende akkerkruiden in stand te houden.

D) In de 14e eeuw wordt de **Akkerstraat** al 'ten Ackere' genoemd. In oorsprong was het de weg die vanuit het Romeinse Castellum oostwaarts liep via de Heirweg. In 1293 ontvangt de abdij Zoetendale land

'beoost half der poorte van Ardenborch op den Acker'. Dit wijst op bouwland gelegen op de zandrug die richting Sint-Kruis oostwaarts voerde.

E) Rechts ligt nog een restant van de vroegere middeleeuwse gracht, de **Oude Stads Veste** genaamd. Op dit punt van de Akkerstraat bevond zich vroeger de Oostpoort van de stad.

F) Even verderop ziet u rechts een **Grafkelder** met een nadere toelichting op het informatietableau langs de route.

G) De **Hanzestraat** is een nieuwe straat gelegen in de wijk 'Oude Stad'. De straatnaam verwijst naar de plaats van middeleeuws Aardenburg in een vroeger internationaal handelsnetwerk. Een Hanze was aanvankelijk (12e eeuw) een groep kooplieden, vergelijkbaar met een gilde. Later zochten stedelijke koopmansgilden aansluiting bij elkaar. Aardenburg was destijds lid van de Vlaamse Hanze van Londen.

H) Vaandrig Andreas Beekman speelde een belangrijke rol in de verdediging van de stad in het Rampjaar 1672. Toen trachtten de Fransen Aardenburg te veroveren (de Berenning). Ondanks een minimale verdediging, maar wel met maximale inzet, moest het Franse leger zich terugtrekken.

I) Klimaatbosje

De aanplant van klimaatbosjes is een (kleinschalig) antwoord op het klimaatprobleem (uitstoot van kooldioxide(CO2)). Bomen binden CO2. De Landschapsbeheerorganisaties hebben een inspirerende actie bedacht: het planten van honderden klimaatbosjes in het hele land bedoeld als een symbolische compensatie voor het kappen van bossen.

J) Parallel aan de zuidkant van het **Kloosterpad** (Kloosterwei) ligt de zuidwal van de 17e eeuwse vesting Aardenburg. De naam verwijst naar het **Begijnhof** en het latere 'Grauwzusters' klooster dat hier eens stond. Het werd tijdens de Opstand verwoest. In de Sint-Baafskerk ligt de grafsteen van zuster Godelieve die overste was van het klooster.

K) Voordat het Kloosterpad rechtsaf buigt is in zuidelijke richting de locatie van het **Fort Grotendorst** in het terrein terug te zien. Een fort was een verdedigingswerk dat buiten de stad lag. Het diende als 'vooraf-verdediging' en ondersteuning van een stad. Fort Grotendorst is waarschijnlijk vlak voor 1600 door de Spanjaarden aangelegd. Na 1604 is het door de Staatsen versterkt en maakte het deel uit van de westelijke verdedigingswal van Aardenburg.

L) **'t Verloren Kostje** is de volkse naam voor het Zuidbolwerk uit de 17e eeuwse omwalling. Een bolwerk is een vijfhoekige uitbouw in een wal. Mogelijk kwamen de daar gelegerde soldaten moeilijk aan de kost. Vandaar de naam.

M) De Elderschans

Op 12 mei 1604 veroverde prins Maurits de stad Aardenburg en belegerde daarna Sluis. Om Aardenburg te verdedigen en de verbindingswegen te beveiligen, legde hij een aantal schansen* aan. De Elderschans is daarvan de bekendste. In latere eeuwen is zij 'uitgebouwd' tot een buitenplaats voor notabelen.

*schans: vierkante aarden veldwerk met bastions. Omringd door een (dubbele) gracht. De Elderschans heeft aan de westkant ook nog een ravelijn.

Stinsenplanten

Op diverse plaatsen langs de route komen stinsenplanten voor, voorjaarsbloemen bij uitstek. Stins is een fries woord voor steenhuis; een huis waarvan de bewoners over voldoende middelen beschikten om het landgoed te verfraaien met vooral bol-, knolgewassen en specifieke kruidachtigen afkomstig uit het Middellandse Zeegebied en uit Klein Azië. Ook in pastorietuinen werden deze planten gebruikt maar dan o.a. vanwege geneeskrachtige mogelijkheden.

N) Burgemeester Van Dongen Sportpark

Met de aanleg van het sportpark werd eind jaren '40 een begin gemaakt. Het besluit voor de bouw van het Gemeentelijk Zwembad werd rond 1950 genomen nadat het oog was gevallen op een nabijgelegen kreek die op korte termijn van een zandbed werd voorzien.

O) De straatnamen **Haven en Kaai** herinneren aan de tijd dat Aardenburg een belangrijke havenstad was. Aardenburg had via het riviertje de Ee een open verbinding met de zee. Na 1325 nam de betekenis snel af door verzanding. Tijdens de Opstand en de eeuwen daarna was er geen sprake meer van handel. In 1813 werd de Haven uiteindelijk gedempt en het terrein gebruikt voor volkstuintjes. Vanaf ±1890 tot 1949 werd het een rangeer-emplacement. De Kaaipoort is de vroegere Westpoort van de stad.

P) Noordwal van Aardenburg

Het Molenpad volgt de contouren van de noordelijke versterkingen; recentelijk werd hier archeologisch onderzoek verricht; nadien werden de 'grachten' in de profielen van de ontgravingen aangelegd, zoals nu zichtbaar is. In het Archeologisch Museum (te vinden langs de route naar de Markt) is veel historische informatie te vinden.

Q) Op de Marktstraat bevindt zich het **Archeologisch Museum**. www.museumaardenburg.nl

Colofon

Uitgave: Promotie Zeeland Delta

Teksten en foto's; Werkgroep De Omloper van Aardenburg

Ontwerp en druk: 10uur communicatie & creatie, Zierikzee

Cartografie: AnyWay Productions, Hansweert

De Omloper van Aardenburg is voortgekomen uit een initiatief van 'Burger Initiatief Aardenburg Natuurlijk' i.s.m. Stichting Landschapsbeheer Zeeland project 'Eigen Wijs Landschap' en Stadsraad Aardenburg.

Het wandelnetwerk Zeeland is zorgvuldig samengesteld. Opmerkingen of suggesties? Laat het ons weten, wij stellen dit zeer op prijs.

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming vermenigvuldigd, gekopieerd of op welke andere wijze openbaar gemaakt worden. De uitgever is niet verantwoordelijk voor eventuele onjuistheden of onvolledigheden.

Promotie Zeeland Delta
Postbus 8
4357 ZG Domburg
promotie@vvzeeland.nl
www.vvzeeland.nl

